

RTU studiju kurss "Augmentatīvās un alternatīvās komunikācijas metodes"

0L000 Liepājas akadēmija

Vispārējā informācija

Kods	LA0109
Nosaukums	Augmentatīvās un alternatīvās komunikācijas metodes
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles
Atbildīgais mācītspēks	Gundega Tomele - Doktors, Docents
Mācītspēks	Andžela Šteinberga - Pasniedzējs
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 3.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV
Anotācija	Studiju kursā apgūst zināšanas un prasmes par alternatīvās un augmentatīvās komunikācijas metodēm, lai izmantotu tās logopēda darbā ar bērniem un pieaugušajiem ar smagiem komunikācijas, valodas un runas traucējumiem (personām ar bērnu cerebrālo trieku, autismu, mutismu, intelektuāliem traucējumiem, CNS bojājumiem, dažādiem sindromiem u. c.).
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Studiju kursa mērķis: sniegt zināšanas par augmentatīvās un alternatīvās komunikācijas metodēm, veidot izpratni par alternatīvās un augmentatīvās komunikācijas metožu izmantošanas iespējām logopēda darbā ar nerunājošām personām. Studiju kursa uzdevumi: 1. Apgūt teoriju par augmentatīvās un alternatīvās komunikācijas metodēm. 2. Attīstīt prasmes izvērtēt personas valodas sapratnes līmeni un izvēlēties atbilstošu komunikācijas metodi. 3. Attīstīt prasmes lietot augmentatīvās un alternatīvās komunikācijas metodes logopēda darbā.
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	1. Izstrādāt vizuālo dienas plānu (komunikācijas dēli) bērniem un pieaugušajiem ar komunikācijas, valodas un runas traucējumiem. 2. Veikt mācību filmu analīzi un gadījuma situācijas analīzi.
Literatūra	Obligātā / Obligatory: 1. Aldenrūda, U., & Ilsteds, S. (2012). Bērni, kuriem ir autisms un Aspergera sindroms. Velku fonds. 2. Bondy, A. (2012). The unusual suspects: Myths and misconceptions associated with PECS. Psychological Record, 62, 789–816. 3. Bondy, A., & Frost, L. (1994). The picture exchange communication system. Focus on Autistic Behavior, 9, 1–19. 4. Chung, Y., Carter, E. W., & Sisco, L. G. (2012). A systematic review of interventions to increase peer interactions for students with complex communication challenges. Research and Practice for Persons with Severe Disabilities, 37, 271–287. 5. Da Fonte, M. A., & Boesch, M. C. (2018). Effective augmentative and alternative communication practices: A handbook for school-based practitioners. Routledge. 6. Didden, R. (2012). Participant and intervention characteristics influence the effectiveness of the picture exchange communication system (PECS) for children with ASD1. Evidence-Based Communication Assessment and Intervention, 6, 174–176. 7. Fuller, D. R., & Lloyd, L. L. (Eds.). (2023). Principles and practices in augmentative and alternative communication. SLACK Incorporated. 8. Ganz, J. B. (2015). AAC interventions for individuals with autism spectrum disorders: State of the science and future research directions. Augmentative and Alternative Communication, 31(3), 203–214. 9. Hūhtanena, K. (2002). Runu atbalstošas un aizstājošas komunikācijas metodes Somijā gadsimtu mijā. Apgāds Rasa ABC. 10. Christy, L., & Magnusen, C. L. (2005). Teaching children with autism and related spectrum disorders. Jessica Kingsley Publishers. 11. Notboma, E. (2008). Desmit lietas, kas jāzina par bērniem ar autismu. Pētergailis. 12. Neisworth, J. T., & Wolfe, P. S. (2005). The autism encyclopedia. Jessica Kingsley Publishers. 13. Smith, M. M. (2023). Clinical cases in augmentative and alternative communication. Routledge. Papildu / Additional: 1. Ansell, G. D. (2011). Working with Asperger syndrome. Jessica Kingsley Publishers. 2. Attwood, T. (2007). The complete guide to Asperger's syndrome. Jessica Kingsley Publishers. 3. Cowie, H., Boardman, C., Dawkins, J., & Dawn, J. (2004). Emotional health and well-being. Paul Chapman Publishing. 4. Happé, F., & Frith, U. (Eds.). (2010). Autism and talent. Oxford University Press. Citi informācijas avoti / Other sources of information: Interneta resursi/Internet resources: 1. Zinātniskajās datu bāzēs (EBSCO, Web of Science, SAGE Journal, Cambridge Journals Online, Science Direct, SCOPUS, Britannica Online u. c.) pieejamās publikācijas komunikācijas traucējumu jomā. 2. Latvijas Autisma Asociācija. Pieejams http://www.autisms.lv 3. International Society for Augmentative and Alternative Communication (ISAAC). Pieejams http://www.ISAAC.com 4. American Speech-Language-Hearing Association (ASHA). Pieejams http://www.asha.org

Nepieciešamās priekšzināšanas	Iekļaujošā un speciālā izglītība Klīniskā psiholoģija Ievads logopēdijā un logopēdijas vēsture Neiroloģija un psihiatrija I
-------------------------------	--

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienes studijas		Nepilna laika neklātienes studijas	
	Kontakts stundas	Patstāv. darbs	Kontakts stundas	Patstāv. darbs
Augmentatīvā un alternatīvā komunikācija - runu atbalstošā un runu aizstājošā komunikācija. Terminoloģija. Augmentatīvā un alternatīvā komunikācija bez palīgierīcēm. Augmentatīvā un alternatīvā komunikācija ar palīgierīcēm.	4	8	2	10
Augmentatīvās un alternatīvās komunikācijas mērķauditorija. Augmentatīvās un alternatīvās komunikācijas metožu lietojums personām ar intelektuālās attīstības traucējumiem, personām, kuru runu ir grūti saprast, personām ar BCT, personām ar autiskā spektra traucējumiem, personām ar CNS traucējumiem, personām ar specifiskiem ģenētiskiem sindromiem u. c.	6	10	4	12
Komunikācijas, valodas un runas izvērtēšana, augmentatīvās un alternatīvās komunikācijas izvēles kritēriji. Sapratnes attīstības līmeņi bērniem un pieaugušajiem ar intelektuāliem traucējumiem, piemērotāko palīgīdzekļu izvēle atbilstoši personas sapratnes līmenim. Ētikas principu ievērošana izvēloties augmentatīvās un alternatīvās komunikācijas metodes konkrētai personai.	6	10	2	14
Augmentatīvās un alternatīvās komunikācijas metodes. Ieskats Bliss sistēmā, Makaton sistēmā. Priekšmetu un attēlu atbalsta komunikācija. Globālā lasīšana, tās nozīme. Pamatvajadzību izpaušmes veidi izmantojot vizuālo uzskati. Dienas plāna izstrāde, dažādu uzskates materiālu izstrādes un izmantošanas nepieciešamība. Ātrās zīmēšanas metode. Ieskats attēlu apmaiņas komunikācijas sistēmā. Komunikācijas tāfele. Jaunākās tehnoloģijas.	6	10	2	14
Bērni un pieaugušie ar autiskā spektra traucējumiem. Pamatgrūtības personām ar autiskā spektra traucējumiem. Bērnu un pieaugušo ar autiskā spektra traucējumiem iekšējā pasaule. Bērnu un pieaugušo ar autiskā spektra traucējumiem valodas un runas specifika, tās izvērtējums un piemērotāko metožu izvēle logopēda darbā. Prāta teorija. Psiholoģiskās īpatnības. Kanneras sindroms, Asperģera sindroms, autiskā spektra traucējumu specifika dažādu sindromu gadījumos. Augmentatīvās un alternatīvās komunikācijas palīgīdzekļi personām ar autiskā spektra traucējumiem. Gadījumu analīze.	8	10	4	12
Sadarbība ar vecākiem. Darbs ar piederīgajiem. Pozitīvo emociju nozīme komunikācijas veicināšanā.	2	4	2	6
Kopā:	32	52	16	68

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
Zināšanas: Ir zināšanas par augmentatīvās un alternatīvās komunikācijas metodēm, to lietojumu un nozīmi saskarsmē ar personām, kurām ir komunikācijas, valodas un runas traucējumi.	Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā, summējot pozitīvos vērtējumus un vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetence atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem. Nodarbību apmeklējums un aktīva līdzdalība praktiskajās nodarbībās. Patstāvīgā darba uzdevumu izpilde. Sekmīgi nokārtots eksāmens kursa noslēgumā.
Prasmes: Prot izvērtēt valodas sapratnes līmeni un izvēlēties atbilstošu komunikācijas metodi individuālos gadījumos.	Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā, summējot pozitīvos vērtējumus un vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetence atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem. Nodarbību apmeklējums un aktīva līdzdalība praktiskajās nodarbībās. Patstāvīgā darba uzdevumu izpilde. Sekmīgi nokārtots eksāmens kursa noslēgumā.
Kompetence: 1. Izmanto augmentatīvās un alternatīvās komunikācijas metodes logopēdiskās korekcijas kontekstā. 2. Spēj sniegt atbalstu ģimenei un personālam, kas ir saskarsmē ar nerunājošu bērnu vai pieaugušo.	Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā, summējot pozitīvos vērtējumus un vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetence atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem. Nodarbību apmeklējums un aktīva līdzdalība praktiskajās nodarbībās. Patstāvīgā darba uzdevumu izpilde. Sekmīgi nokārtots eksāmens kursa noslēgumā.

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Nodarbību apmeklējums un aktīva līdzdalība praktiskajās nodarbībās	10
Patstāvīgā darba uzdevums	40

Eksāmens	50
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	3.0	16.0	16.0	0.0		*	